

Integrarea
economiei romanesti
in organismele si
structurile europene

1. Scurt istoric al Uniunii Economice și Monetare

Uniunea Europeană este rezultatul eforturilor depuse începând din anii 1950 de către promotorii Europei Comunitare. Ea reprezintă cea mai avansată organizație de integrare multilaterală, având posibilitatea de acțiune atât în domeniul economic, social și politic, cât și în domeniul drepturilor omului și al relațiilor externe ale celor 15 state membre.

Tratatul de la Paris din 1951 a întemeiat Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (CECO), iar tratatul de la Roma din 1957 Comunitatea Economică Europeană (CEE) și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (CEEA), constituind împreună Comunitățile Europene. Tratatul de la Roma a fost modificat în 1986, prin semnarea Acordului Unic European, și în 1991, prin semnarea Tratatului asupra Uniunii, adoptat la Maastricht.

Toate aceste acte din 1951, 1957, 1986 și 1991 constituie baza constituțională a ceea ce numim, în prezent, Uniunea Europeană (UE), stabilind între statele membre legături juridice care merg dincolo de relațiile contractuale între statele suverane.

Potrivit tratatului de la Roma (1957) și a dispozițiilor adoptate ulterior de către instituțiile sale, Uniunea Europeană urma să se realizeze treptat, pe etape, mai întâi sub forma unei uniuni vamale și apoi a unei uniuni economice și monetare, implicând, în prima etapă, asigurarea liberei circulații a mărfurilor, iar în a doua etapă libera circulație a capitalurilor, serviciilor, forței de muncă și adoptarea monedei unice în teritoriul comunității. Într-o etapă viitoare se prevedea și realizarea uniunii politice a țărilor membre.

În concepția Tratatului de la Roma, uniunea economică și monetară implică pe lângă unificarea politicilor economice generale și sociale ale țărilor membre și o convertibilitate reciprocă totală și ireversibilă a monedelor țărilor membre și apoi punerea în circulație a unei monede unice. Prevederile referitoare la uniunea economică și monetară aveau un caracter general, sarcina concretizării lor revenind organelor comunitare create ulterior. Se aprecia că Uniunea vamală este o realizare prea fragilă, singură nefiind în măsură să susțină edificarea pieței unice și a altor obiective cuprinse în tratat, fapt ce impunea ca uniunea economică să treacă printr-o uniune monetară.

Dacă până în 1970 nu s-au întreprins măsuri pe linia realizării uniunii monetare, deteriorarea situației monetare pe plan internațional, precum și măsurile luate de SUA pe linia întăririi dolarului american pe piața internațională, au relansat discuțiile țărilor comunitare pentru integrarea monetară în cadrul comunității prin stabilirea unei identități monetare proprii în raport cu dolarul. În acest sens, Acordul de la Washington-Smithsonian Agreement – din 1971, restabilește o oarecare ordine în relațiile monetare dintre dolar și monedele europene, fixând noi raporturi privind ratele de schimb, sub formă de parități. S-a convenit ca monedele țărilor din Comunitatea Europeană să oscileze în jurul unei marje de 2,25% peste și sub paritatea dolarului, față de 9% cât era în acel moment.

Deteriorarea continuă a situației economice și sociale din țările Uniunii Europene, tulburările monetare produse pe piețele de schimb, au diminuat, pentru un timp, interesul realizării Uniunii Monetare. Deci, Planul Werner (1970) {care prevedea realizarea într-o perioadă de 10 ani, în două etape, a unei uniuni economice și monetare având ca obiective: asigurarea convertibilității depline a monedelor țărilor membre, eliminarea marjelor de

fluctuație a cursurilor valutare și introducerea unei monede unice} n-a putut fi aplicat, singurele realizări mai importante fiind crearea la 24 aprilie 1972 a dispozitivului „șarpelui monetar” și înființarea în aprilie 1973 a *Fondului European de Cooperare Monetară* (FECOM) care să se ocupe de finanțarea europeană.

Țările participante la „șarpele monetar” și-au luat angajamentul la 24 aprilie 1972 de a nu permite fluctuații ale cursurilor valutare reciproce mai mari de 2,25% (așa zisa fluctuație concentrată). Față de monedele celorlalte țări, membre sau nemembre ale CEE, cursurile valutare din șarpele monetar flatau liber. Acest sistem și-a încheiat activitatea în martie 1979, ca efect al creării **Sistemului Monetar European**, al cărui obiectiv declarat era crearea unei zone de stabilitate monetară în EUROPA Occidentală, care să protejeze economiile acestor țări de instabilitatea financiar – monetară internațională și, în mod deosebit, de fluctuațiile puternice ale dolarului american în acea perioadă, precum și relansarea procesului de integrare europeană. Sistemul monetar european a însemnat nașterea unei noi monede – ECU (*European Currency Unit*)- ca unitate de cont. Cursul de schimb al ECU se calculează ca o medie ponderată a unui coș valutar alcătuit din monedele statelor comunitare.

ECU – ul constituie un instrument de reglementare a relațiilor monetare dintre băncile centrale, valoare de rezervă și valoare de schimb contra numerar, în cadrul noului mecanism de plăți și credit.

Reuniunea la nivel înalt a Uniunii Europene, din 10 decembrie 1991, care a avut loc la Maastricht (Olanda), a decis cea mai importantă reformă din istoria Uniunii. La această reuniune, șefii de stat și de guvern ai țărilor membre ale UE au căzut de acord asupra proiectului de tratat cu privire la Uniunea Economică și Monetară și introducerea monedei unice – EURO.

Trebuie făcută distincția că o monedă comună nu este același lucru cu o monedă unică. Prima, subzistă împreună cu celelalte monede naționale. De exemplu, unitatea de cont ECU creată prin Sistemul Monetar European este o monedă comună. Moneda EURO, creată prin tratatul de la Maastricht, este o monedă unică.

Referitor la importanța Tratatului de la Maastricht, Jacques Delors aprecia:

„Paralelismul indispensabil între economic, social și monetar, legătura irevocabilă în ultima fază dintre monede, gestiunea comună a anumitor politici și abandonarea suveranității ce decurge din acestea – toate acestea vor fi realizate prin U.E.M. – ambiție economică profund politică și totodată embrionul clar al unei veritabile Comunități de destin”¹.

¹ Jacques Delors – Discurs în fața Parlamentului European, Buletin C.E.E., 12 februarie 1992

2. ROMÂNIA ȘI U.E.M.

2.1. Necesitatea aderării României la Uniunea Europeană

La 1 februarie 1995 a intrat în vigoare Acordul European ce institua o asociere între România, pe de o parte, și Comunitățile Europene și statele membre pe de altă parte. Prevederile acestui acord stipulează faptul că România a devenit membru asociat și sunt puse bazele pentru viitoarea aderare, recunoscându-se că obiectivul final urmărit de țara noastră este de a deveni membru cu drepturi depline a U.E. și că asocierea are ca scop să ajute România să realizeze acest deziderat.

România a avut contacte și înțelegeri cu U.E. încă din deceniile șase și șapte, când au fost încheiate acorduri comerciale și tehnice și acorduri prin care beneficia de preferințe vamale comunitare. De abia în anul 1990 a fost semnat *Acordul comerț, cooperare comercială și economică* între România și U.E., iar din 1991 România a devenit beneficiară a asistenței financiare acordată prin Programul PHARE.

Negocierile privind asocierea României la U.E. au început în anul 1992 și s-au finalizat în același an prin parafarea Acordului de la Bruxelles. Parlamentul României a ratificat Acordul European de asociere la U.E. în 1993.

Asocierea României la U.E. înseamnă *pe plan economic* crearea unei zone de liber schimb, cooperarea economică și financiară, în sprijinul restructurării economiei românești, iar în *plan politic* crearea unui cadru instituțional pentru realizarea unui dialog politic permanent între părți. În cadrul acordului sunt precizate o serie de principii care au în vedere:

- stabilirea unei perioade de tranziție de maximum 10 ani, împărțită în două etape, trecerea la cea de a doua făcându-se în urma examinării Consiliului de asociere a aplicării până în acel moment a prevederilor Acordului;
- asimetria în acordarea de către părți a concesiilor concretizate prin faptul că, în timp ce Uniunea își va realiza angajamentul în prima etapă, România și-l va pune în aplicare în a doua ;
- angajamentul părților de a se abține de la introducerea de reglementări care să vină în contradicție cu prevederile Acordului până la intrarea în vigoare;
- disponibilitatea părților ca pe perioada de tranziție să procedeze de comun acord, în funcție de conjunctura existentă în sectoarele vizate, la reducerea periodică și analizarea concesiilor reciproce, inclusiv la accelerarea calendarului în aplicarea acestora.

Acordul European de asociere a României la U.E. cuprinde prevederi pentru fiecare sector principal de activitate:

- în domeniul *schimburilor comerciale bilaterale* se prevede crearea între părți a unei zone de comerț liber care se va concretiza prin eliminarea treptată a obstacolelor tarifare și netarifare existente în acest moment în relațiile comerciale dintre România și U.E.. Acestea privesc produsele industriale, cu excepția celor textile și siderurgice, dar și produsele agricole de bază (neprelucrate sau cu grad redus de prelucrare și prelucrate). Zona de comerț liber va fi realizată în perioada de tranziție de maximum 10 ani, în mod gradual. Perioada de tranziție este asimetrică în ceea ce privește ritmul reducerii și

eliminării taxelor de către România, oferindu-se astfel țării noastre o perioadă mai lungă de timp pentru deschiderea pieței sale la importurile din U.E. Dacă U.E. se obligă să elimine toate taxele vamale și îngrădirile cantitative până la sfârșitul primei etape a perioadei, România va face acest lucru la sfârșitul celei de-a doua etape. Pentru o serie de produse considerate sensibile, acordul cuprinde aranjamente speciale:

➤ aderarea României la U.E. necesită **un cadru economic** care să fie compatibil cu funcționarea U.E. și cu mecanismele comunitare. Ca urmare, s-a impus grăbirea descentralizării sectorului de stat și crearea unui puternic nucleu de întreprinderi mici și mijlocii, alinierea tuturor standardelor românești la normele comunitare, legarea cursului leului de EURO, precum și realizarea unei modificări de structură a populației ocupate în economie, pentru a ne apropia de nivelul țărilor din U.E. (10% în agricultură, 30% în industrie și peste 60% în servicii). România va trebui să aplice acele căi și mijloace care să ducă la relansarea puternică a producției, la stimularea investițiilor, la creșterea competitivității produselor, accelerarea procesului de reformă, la restructurare și privatizare, de modernizare în vederea asigurării unei macrostabilizări durabile și eliminării actualelor dezechilibre fundamentale din economie. Trebuie acordată mai multă atenție valorificării superioare a resurselor, inclusiv cele umane, creșterii productivității muncii, evoluării și folosirii eficiente a potențialului competitiv și creativ al firmelor autohtone.

➤ **pe plan instituțional**, organismele centrale precum Banca Națională, Curtea de Justiție etc. vor trebui să aibă aceleași atribuții cu acelea din țările comunitare;

➤ **în domeniul legislativ** vor trebui adoptate acte normative cu caracter economic și pentru alte sectoare, prin consultarea obligatorie a legislației existente în U.E., fiecare proiect de lege adoptat trebuind să cuprindă o precizare, potrivit căreia legea este conformă cu legislația comunitară.

În cadrul **cooperării financiare dintre România și U.E.**, România va beneficia de asistența financiară din partea U.E., sub forma de donații și împrumuturi, inclusiv împrumuturi de la Banca Europeană de Investiții, pentru accelerarea și susținerea proiectului de transformare economică a țării și pentru a sprijini reajustarea structurală. O destinație importantă a împrumuturilor o reprezintă diminuarea consecințelor economice și sociale, a costurilor sociale ale tranziției la economia de piață.

Asistența financiară va fi acoperită din două surse: **programul PHARE**, în cadrul căruia fondurile alocate sunt nerambursabile potrivit Reglementării Consiliului U.E.; **împrumuturile acordate de Banca Europeană de Investiții** până la expirarea valabilității acestora.

În Acord se stipulează faptul că asistența financiară din partea U.E. va fi evaluată periodic în funcție de prioritățile stabilite, de capacitatea de absorbție a economiei României, de posibilitatea de rambursare a creditelor, de progresul înregistrat pe linia economiei de piață și în ce privește restructurarea economică. Pentru a se realiza o utilizare optimă a acestor credite se va realiza o coordonare între contribuțiile U.E. și cele din alte surse, cum ar fi: finanțarea din partea statelor membre, alte țări din G-24, F.M.I., Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

Acordarea creditelor în cadrul asistenței financiare se va face numai pe baza unor documentații prezentate de România, din care să rezulte oportunitatea, modul de derulare a investiției, eficiența economică și efectele sociale defalcate pe diferite etape ale derulării investiției.

Toate aceste principii ale asocierii trebuie însă transpuse în practică în concordanță cu interesele naționale ale României. Asocierea și aderarea trebuie să servească promovării interesului național și dezvoltării potențialului economic și patrimoniului cultural românesc.

În ceea ce privește aderarea României la U.E., cererea oficială a fost depusă în anul 1995, fiind a treia țară din cele 10 care și-au depus oficial cererea de aderare : Ungaria, Polonia, Slovacia, Letonia, Estonia, Lituania, Bulgaria, Cehia, și Slovacia.

Împreună cu această cerere de aderare, țara noastră a mai depus două documente de susținere a cererii :

- **Strategia națională de pregătire a aderării României la U.E.;**
- **Declarația de la Snagov**, semnată de șefii tuturor partidelor parlamentare.

Pentru pregătirea condițiilor și derularea procesului de aderare a fost necesară crearea unui cadru organizatoric :

a) crearea Comitetului Interministerial de Integrare Europeană, condus de șeful guvernului, a Departamentului pentru Integrare Europeană din cadrul guvernului, precum și a compartimentelor corespunzătoare specializate la nivelul ministerului și instituțiilor administrației publice locale;

b) constituirea Comisiei comune pentru integrare economică a celor două Camere ale Parlamentului și crearea unui departament specializat pentru armonizarea legislativă în cadrul Consiliului Legislativ, care veghează la îndeplinirea Programului Național de armonizare a legislației românești cu legislația comunitară;

c) desfășurarea dialogului cu țările membre U.E. și cu instituțiile U.E. structurat pe două domenii de activitate, ceea ce va permite să se abordeze aprofundat toate aspectele majore ale procesului de integrare în U.E.;

d) înființarea de centre de informare și documentare în problemele U.E.;

e) realizarea Programului Național de pregătire a specialiștilor în domeniul integrării și a strategiei de imagine a procesului de pregătire a aderării României la U.E., destinată opiniei publice autohtone și europene.

Factorii de conducere și decizie în țara noastră trebuie să precizeze și să arate în modul cel mai transparent că România dorește și urmărește să se integreze cu cei care vor să coopereze pe baze egale, democratice, și nicidecum cu cei care vor să-i subordoneze pe alții.

Pornind de la stadiul dezvoltării economiei românești ar fi necesară o perioadă de timp în care țara noastră să beneficieze de un statut preferențial, perioadă în care să fie sprijinită pentru a atinge standardele europene corespunzătoare. România nu trebuie să admită, sub pretextul europenismului, subordonarea interesului național față de cei puternici, care ar crea o serie de probleme pentru dezvoltarea și suveranitatea națională. Integrarea europeană trebuie să fie concepută de țara noastră cu respectarea suveranității naționale, a demnității și drepturilor omului.

Concepția modernă pe care trebuie să se bazeze România în procesul integrării economice presupune:

a) constituirea sistemului de legi și reglementări ce definesc drepturile și obligațiile, fixând cadrul fundamental în care se pot dezvolta relațiile economice între parteneri;

b) înlocuirea instituțiilor specifice unei economii de comandă cu cele specifice de economie de piață liberă;

c) asigurarea factorilor care să favorizeze funcționarea profitabilă a piețelor prin punerea în valoare a factorilor de producție și a capacității întreprinzătorului;

d) realizarea unei interdependente normale între politicile macroeconomice și cele structurale, pe baza extinderii liberei inițiative;

e) conceperea modelelor de cooperare economică și etapizarea procesului de integrare economică internațională, care nu trebuie să se reducă doar la o asimilare economică.

Obiectivul fundamental al Programului Economic de Dezvoltare pe termen mediu (1997 – 2000) îl constituie *obținerea unei creșteri economice durabile, care pe termen mediu – lung să reducă decalajul de dezvoltare economică a României față de Uniunea Europeană*. Din acest obiectiv fundamental decurg obiectivele specifice, cum sunt: valorificarea resurselor proprii și a potențialului economic existent, în condițiile unei ajustări ample a producției industriale, evidențierea condiționării lor cauzale dintre ramuri și a posibilității de creștere a producției fiecăruia, în condițiile volumului de resurse previzibile în acest moment; stimularea proceselor de privatizare și restructurare cu precădere către ramurile și sub ramurile pentru care dezvoltare este direct condiționată de aportul capitalului străin, de noi piețe și de modificarea ofertei și a structurii de proprietăți. Toate aceste obiective specifice vizează trecerea cât mai rapidă a României la economia de piață.

Efectele integrării României în U.E. vor fi resimțite atât în perioada de pre-aderare, cât și după aceea, în domeniile politic, economic, administrativ juridic, precum și prin preluarea obligațiilor pe care le presupune calitatea de membru al U.E..

2.2. Criteriile și strategia aderării României la Uniunea Europeană

Consiliul European reunit la Copenhaga în anul 1993 a definit și precizat condițiile pe care trebuie să le îndeplinească țările asociate din Europa Centrală și de Est pentru a adera la Uniunea Europeană, condiții definite sub forma unor **criterii**:

1) *Stabilitatea instituțiilor garante ale democrației statului de drept, drepturilor omului, respectului și protecției minorităților*. Potrivit prevederilor Constituției, minoritățile naționale pot fi reprezentate în Parlamentul României și în organele locale.

Reprezentarea în Parlamentul României se face în condiții speciale, reprezentantul minoritar național putând fi ales cu numai 5% din voturile necesare pentru un deputat ales obișnuit. În legătură cu participarea la viața cultural-artistică și editorială, Parlamentul României a pus la dispoziția minorităților naționale din România bani pentru finanțarea unor proiecte și programe în cadrul Companiei Europene pentru Combaterea Rasismului, Xenofobie, Antisemitismului și Intoleranței.

Din 1993 ființează Consiliul pentru Minorități Naționale, organism guvernamental din care fac parte reprezentanții tuturor minorităților naționale din România, având ca scop identificarea și soluționarea problemelor specifice ale persoanelor aparținând minorităților naționale.

2) *Existența și funcționarea economiei de piață*. În cadrul economiei de piață, echilibrul între cerere și ofertă se stabilește prin jocul liber al forțelor de piață. O economie de piață funcționează atunci când sistemul juridic, inclusiv reglementarea dreptului de proprietate, este pus la punct și gata să fie aplicat. Funcționarea economiei de piață este facilitată și de stabilitatea macroeconomică și de consensul forțelor politice în adoptarea strategiei economice. Un sistem financiar bine dezvoltat și structurat și absența barierelor

la intrarea și ieșirea de pe piața a agenților economici contribuie și ele la funcționarea eficientă a economiei de piață.

România face eforturi însemnate pentru realizarea economiei de piață. Au fost liberalizate prețurile, principalele bariere comerciale au fost înlăturate, s-a trecut la privatizarea întreprinderilor și la restructurarea activităților, însă se mai menține într-o măsură importantă implicarea guvernului în viața economică. Drepturile de proprietate nu sunt pe deplin asigurate, mai ales asupra fondului funciar, iar organismele de control nu sunt complet instalate și nu au capacitatea de a asigura respectul și aplicarea legii.

Deciziile privind strategia dezvoltării economiei suferă din lipsă de coerență și drept urmare realizările în domeniul macrostabilizării sunt inegale; performanțele în domeniul creșterii economice sunt fluctuante, inflația și șomajul au ajuns la cote alarmante. Agenții economici consideră că actualul mediu economic nu este suficient de stabil încât să stimuleze economiile și investițiile interne și externe.

Se apreciază că programul de rentabilizare a activităților economice și de restructurare va mai dura încă mulți ani, la care se adaugă drumul sinuos al reformei și instabilitatea macroeconomică care determină agenții economici să nu accepte în totalitate reforma.

Instabilitatea politică din România nu este în măsură să asigure consolidarea mecanismelor de piață instaurate și să funcționeze suficient. Administrația publică nu este deocamdată în măsură să asigure o aplicare a legilor după adoptarea lor. Sectorul financiar s-a dovedit până în prezent incapabil să-și asume riscul de intermediere financiară. Pentru a deveni pe deplin viabil este necesară continuarea privatizării și realizarea unui sistem de control mai eficace. Sectorul bancar va trebui în mai mare măsură să asigure disciplina financiară a întreprinderilor.

3) *Capacitatea de a face față presiunilor concurențiale și forțelor pieței.* Se poate aprecia că încă de pe acum pot fi identificate câteva elemente care oferă indicații în legătură cu capacitatea economiei naționale de a face față concurenței agenților economici comunitari. Este necesar un cadru juridic național în care agenții economici să acționeze, asemănător cerințelor funcționării Pieței Interne Unice. În industrie se mai mențin încă sectoare energointensive care sunt dependente de importul de materii prime; costurile salariale și cu forța de muncă sunt încă ridicate, restructurarea marilor combinate se face greoi.

Deși cadrul legislativ pune accent pe dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, lipsa fondurilor și incapacitatea de a elabora studii pentru susținerea financiară străină au făcut ca acest sector să nu cunoască amploarea prognozată.

Investițiile străine în economia României se consideră că sunt modeste, din mai multe motive: cadrul judiciar insuficient dezvoltat și instabil, presiunile fiscale ridicate și sinuoase de la o perioadă la alta, instabilitatea politică și socială care determină concesii succesive din partea guvernului cu efecte negative asupra mersului reformei.

Actuala structură a economiei și a proprietății, capacitatea de care dispun agenții economici, ne arată că nivelul de integrare economică a României în viața U.E. este relativ scăzut și drept urmare o expunere prematură a economiei românești la exigențele și presiunile concurențiale ale pieței unice ar reprezenta un șoc pentru agenții economici și populație, cu consecințe extrem de grave pentru situația economică a țării.

4) *Capacitatea asumării obligațiilor ce îi revin unui membru al Uniunii Europene.* Aderarea unei țări la Uniunea Europeană implică în mod necesar și asumarea unor **obligații** ce derivă din criteriile ce stau la baza aderării:

- tranziția la economia de piață și la democrație trebuie să țină pasul sau chiar să devanseze momentele cheie ale perioadei de tranziție în calitate de asociat al U.E.;
- elaborarea cadrului legislativ intern pentru democrație și economie de piață trebuie să dea prioritate acelor aspecte și elemente care fac posibilă funcționarea Acordului European conform calendarului convenit;
- reformele legislative și instituționale trebuie să coboare în profunzimea structurii societății, ca o condiție a valorificării avantajelor Acordului European;
- colaborarea politică cu U.E. deschisă de prevederile Acordului European trebuie permanent consolidată cu acțiuni concrete de cooperare comercială, economică și financiară, de natură să accelereze facilitățile economiei;
- grăbirea procesului de macrostabilizare economică;
- dezvoltarea cooperării cu celelalte țări asociate ca o condiție a constituirii unei structuri compatibile cu cele existente în U.E.

Scurta prezentare a cerințelor și exigențelor procesului de asociere și aderare a României la U.E. demonstrează complexitatea acestui proces, eforturile pe care țara noastră trebuie să le facă pe drumul dezvoltării democrației și vieții economice pentru a atinge standardele vieții europene. De aceea este greu de precizat un orizont de timp pentru admiterea României în U.E. Dorința noastră depinde de măsura în care vor fi îndeplinite cerințele cuprinse în Acordul de Asociere și a prevederilor criteriilor de aderare la U.E.

Strategia aderării României la U.E.

În conformitate cu obiectivul major stabilit de România pentru actuala etapă de dezvoltare, crearea condițiilor pentru aderarea, într-o perspectivă apropiată, la U.E., principiile fundamentale ce stau la baza dezvoltării economiei și îndeplinirii reformei sunt: reforma societății românești pentru recunoașterea și afirmarea valorilor morale și democratice, așezarea dreptului de proprietate la temelia societății românești, accelerarea reformei instituționale începând cu Guvernul României pentru crearea unui stat modern, restructurarea și modernizarea industriei românești în sensul redimensionării și privatizării acesteia în vederea asigurării unei creșteri economice durabile, reorientarea și dezvoltarea agriculturii în direcția cerințelor economiei de piață prin sprijinirea sistemelor de producție și valorificare, reforma sistemului finanțelor publice potrivit principiului finanțării obiectivelor viabile economic, distribuirea echitabilă a costurilor tranziției în sprijinul solidarității sociale, așezarea României cu demnitate în lumea democratică și dezvoltată a Europei.

Așezând la baza dezvoltării economico-sociale aceste principii, strategia aderării României la U.E. cuprinde o serie de obiective sintetizate în următoarele politici: politica macroeconomică, politica de restructurare a economiei, politici privind drepturile omului, culte și minorități și politici privind capitalul uman.

Politica macroeconomică a guvernului își propune în domeniul valutar-monetar următoarele:

- reducerea inflației, îndeplinirea stabilității interne și externe a monedei naționale, respectiv introducerea unor măsuri de politică economică menite să asigure previziunea evoluției cursului monedei;
- recâștigarea încrederii în moneda națională și creșterea vitezei de rotație a banilor;

- limitarea deficitului bugetar în vederea diminuării ponderii statului în utilizarea resurselor financiare ale economiei;
- menținerea ratelor dobânzii la niveluri pozitive, în termeni reali, pentru a asigura creșterea și utilizarea eficientă a resurselor de capital financiar;
- asigurarea unui nivel competitiv și realist al cursului de schimb valutar;
- asigurarea deplinei convertibilități a contului curent și pregătirea condițiilor de trecere graduală la convertibilitatea contului de capital;
- administrarea cu prudență sporită și într-o manieră transparentă a datoriei publice interne și externe;
- practicarea unor dobânzi pentru depozite bancare ale băncilor comerciale la Banca Națională a României sub nivelul dobânzii pe piața interbancară;
- diversificarea emiterii de obligațiuni de stat pe termen mediu, ca instrument al Băncii Naționale a României de reglare a masei monetare și pentru finanțarea deficitului bugetar.

Politicile de restructurare a economiei își propun mai întâi măsuri de consolidare a mecanismelor concurențiale care să permită României îndeplinirea condițiilor necesare semnării Acordului European de evaluare a conformității. Va fi încurajată activitatea Consiliului Concurenței pentru a întări capacitatea acestuia de a pune în aplicare legislația protecției concurenței.

În prezent, acțiunile privind crearea condițiilor de aderare a României la U.E. vizează: includerea permanentă a problematicii specifice a integrării pe agenda contactelor politice bilaterale și multilaterale; pregătirea temeinică a fiecărei etape de negociere în formarea unui corp de negociatori competenți; consolidarea coordonării de către Departamentul pentru Integrare Europeană a procesului, alături de alte instituții cu responsabilități în domeniu, prin alocarea unor resurse suplimentare (umane și materiale) capabile să gestioneze în mod adecvat acest proces; utilizarea cu eficiență maximă a programelor comunitare de asistență și colaborare; obținerea unui acces mai larg, în condiții echitabile, la sursele de finanțare și investiții; ameliorarea regimului de liberă circulație în spațiul comunitar a cetățenilor români.

Țara noastră va trebui să pună cât mai curând în aplicare prevederile Programului de pre-aderare pentru a pregăti cât mai bine condițiile pentru începerea negocierilor în vederea aderării ca membru cu drepturi depline la U.E.

Dintre măsurile cele mai importante a căror punere în aplicare a început deja menționăm:

- realizarea programului național de armonizare legislativă vizând îndeosebi crearea unui cadru adecvat de participare la piața unică a U.E.;
- pregătirea condițiilor pentru punerea în aplicare a prevederilor din acordul de asociere referitoare la libera circulație a forței de muncă și a capitalului și elemente complementare dezvoltării comerțului și investițiilor;
- dezvoltarea de proiecte specifice pentru valorificarea întregului pachet de asistență europeană în domeniul restructurării și privatizării, pentru desăvârșirea procesului de ajustare structurală, al protecției sociale, al dezvoltării infrastructurii și al edificării societății civile;
- dezvoltarea cooperării și încheierii de acorduri de liber schimb cu țările asociate la U.E., ca bază a revigorării comerțului dintre ele.

Derularea contemporană a procesului de integrare a țărilor din U.E., caracterizat de adâncirea acestuia și marcat de încheierea procesului de formare a pieței unice și

pregătirea uniunii monetare, ridică probleme noi și deloc ușoare pentru niște candidați cu economiile în transformări profunde, care doar de câțiva ani au trecut la convertibilitatea de cont curent a monedei naționale, liberalizarea comerțului exterior, crearea și consolidarea mecanismelor de piață concurențială etc.

Analiza costurilor și beneficiilor extinderii U.E. prezintă o măsură importantă pentru România. Studiile efectuate relevă că riscurile potențiale ale neextinderii sunt mai mari pentru țările U.E. decât pentru cele candidate, pe când beneficiile extinderii sunt mai mari decât costurile pentru țările U.E.

Efectele pe termen lung ale integrării și implicațiile cantitative ale acestora constituie un puternic stimulent pentru impulsionarea eforturilor de integrare.

Se poate aprecia că procesul de îndeplinire a criteriilor de aderare la U.E. de către țările candidate se va desfășura în mod continuu, pe parcursul mai multor ani. Dialogul instituționalizat cu U.E. va stabili nu când o țară dorește să adere la U.E., ci când este pregătită să facă acest demers în conformitate cu strategia de la Essen (decembrie 1994) și cu hotărârile Consiliului European de la Luxemburg (1997) și Conferinței Europene de la Londra (1998).

România consideră că îndeplinirea criteriilor stabilite de U.E. implică o redresare economică cat mai puternică și accelerată a țării, prin mobilizarea factorilor interni, potențată de cooperarea cat mai strânsă cu țările comunitare, al căror sprijin îndeosebi financiar și tehnico-economic trebuie să fie mai substanțial, dar și de o colaborare multilaterală cu celelalte țări aderente la U.E.

Perspectivile integrării rapide în U.E. vor trebui să determine autoritățile române să analizeze cu seriozitate costurile acestui proces în raport cu beneficiile scontate, termenul necesar armonizării legislative și cat de benefic este procesul pentru reforma în curs de desfășurare în țara noastră.

2.3. Impactul EURO asupra economiei românești

În contextul în care pentru majoritatea țărilor vest –europene este aproape unanim acceptat avantajul utilizării monedei unice, se apreciază că și pentru România, al cărei comerț exterior este orientat în proporție de aproximativ 2/3 către această piață, adoptarea monedei unice va aduce reale beneficii.

Pentru a deveni stat membru al U.E., România va trebui să-și clădească un sistem de referință, în care moneda de referință să fie EURO, și nu dolarul american. Noua monedă va fi un factor de stabilitate care va reduce mult pierderile agenților comerciali autohtoni datorită fluctuațiilor dolarului față de valutele țărilor din U.E.

Având în vedere perspectivele monedei euro, interesul României de aderare la structurile europene și semnalele pozitive pe care le-am primit în acest sens, băncile autohtone își manifestă interesul să construiască și să dezvolte depozite în moneda europeană (EURO), folosind astfel o singura monedă față de cele 15 utilizate în prezent, valabilă pentru toate operațiunile financiare, bancare și comerciale.

În prezent, agenții economici pot alege pentru derularea tranzacțiilor fie euro, fie moneda națională. Se așteaptă ca marile companii multinaționale să fie deschizătorii de drumuri în utilizarea euro. Acestea vor începe să opereze în euro și vor influența clienții să procedeze la fel.

Introducerea euro va avea efecte pozitive asupra comerțului exterior al României, având în vedere că 2/3 este orientat către țările U.E. Noua monedă va stimula importurile și exporturile firmelor românești. Pană în prezent, majoritatea contractelor comerciale erau exprimate în dolari SUA. Doar contractele cu Germania, Franța, Marea Britanie erau exprimate în moneda națională a acestora. În tranzacțiile cu țările a căror monedă este mai slabă (Italia, Portugalia) se folosea dolarul. Pe viitor, pentru aceste tranzacții se folosește euro. Acest lucru va avea ca efect reducerea influențelor de curs datorate fluctuațiilor dolarului față de valutele țărilor din U.E.

România a pierdut sume mai de bani datorită faptului că până acum erau alese ca monedă de contract fie dolarul SUA, fie monedele unor țări din U.E. al căror curs fluctua.

Introducerea euro va fi un factor de stabilitate care va reduce mult pierderile agenților comerciali autohtoni cauzate de riscurile de curs valutar.

Pentru început, agenții economici ar trebui ca, pentru a se familiariza cu euro, să folosească în tranzacțiile pe care le efectuează atât euro, ca monedă de plată, cât și dolarul SUA, ca monedă de consolidare, spunea Mihai Ionescu – secretar general al Asociației Exportatorilor și Importatorilor din România.

Euro va reduce costurile pe care firmele le suportă ca urmare a schimburilor valutare. Costurile acestea au fost estimate la 1-2% din valoarea tranzacției. Tot datorită euro se economisește timp prețios în activitatea de gestiune, dispărând necesitatea analizei riscului și a raportului cheltuieli – profit pentru fiecare în parte, efectuată de firmă.

De asemenea, se simplifică evaluarea rezultatelor comerciale efectuate din punct de vedere al întreprinderii, nemaifiind necesar să se țină cont de volatilitatea monedei.

O dată eliminate barierele monetare din cadrul U.E., exportatorii vor beneficia de un acces mult mai facil pe piețele oricăreia dintre țările membre. Astfel se va reduce numărul de intermediari, întreprinderile mărindu-și veniturile ca urmare a exporturilor directe.

Un alt avantaj important oferit de moneda unică este transparența. Exprimarea tuturor prețurilor în euro va ajuta firmele românești să își aleagă furnizorii care să le asigure cele mai mici cheltuieli și să exporte în țările de unde pot obține veniturile cele mai mari.

Alături de moneda euro, o importanță deosebită pentru România o are și Banca Centrală Europeană, care și-a început activitatea la Frankfurt și a preluat o serie de atribuții ale F.M.I. privind finanțarea și urmărirea unor politici consecvente de stabilitate a prețurilor.